కబళించే
తియ్యదనం కన్నా
కాపాడే చేదే
ఎక్కువనుకున్న
అతని జీవితస్మృతి!

తీపి రహస్యం

కొత్తపల్లి ఆంజనేయ శర్మ కథ

నిశ్చలంగా నిశ్శబ్దంగా తారలతో నిండిన రాత్రి బరువుతో తలవంచుకుని వుంది. ట్యూషన్ సెంటర్నుంచి చకచకా వస్తున్న కాళ్లు అప్రయత్నంగా బండిదగ్గర ఆగాయి.

జున్ను అమ్మే బండి.

అందరికీ సరిపోయేంతగా కొని ఇంటికి తెస్తే రాజి అరుస్తుంది.

తింటుంటే చేదుగా అనిపించింది.

ఎప్పుడో మునిమాపువేళ, మామయ్యల కంటబడకుండా మట్టి పిడతలో మురిపంగా అమ్మ తెచ్చిపెట్టిన జున్ను గుర్తొచ్చింది.

ఇంటికొచ్చేసరికి చెల్లెలు పక్కింటావిడతో గట్టిగా అరుస్తూ కనిపించింది. బహుశా రాత్రి జరిగిన సంఘటన ప్రభావమేమో!

లోపలకు పిలిచి అడిగాను. ''రాత్రి ఏమిటి? మీ గదిలో రాద్ధాంతం?''

''ఏం లేదు ఏమన్నా ధూళి సోకిందేమో. ఏవో ప్రనీళ్ల తొక్కుంటుంది. భయపడి గట్టిగా కలవరిస్తుంటే లేపి అడుగుతున్నాను''

పదకొండున్నర గంటల సమయంలో ఇరవై ఏళ్లమ్మాయి పక్కింటి కుర్రాడితో కల్సి సందు చివర మలుపుల్లో వెలగని ట్యూబులైటుకింద మాట్లాడుతూ దొరికిపోతే తను చేసిన ఇంటరాగేషన్కు రంగు పూస్తోంది. తన కూతురు తప్పు లేనట్టు, పక్కావిడకు చూపించే ప్రయత్నం మధ్యలో నేనొచ్చినట్టున్నాను.

''అవును. ఇది సరైన వయసేకదా! దాని పెళ్లి ఎప్పుడు చేయాలనుకుంటున్నావ్?''

''బావుంది చెప్పాల్సిన వాళ్లే ప్రశ్న అడిగితే... అదేదో సామెత చెప్పినట్లు''

అలాంటి సామెతలెవరూ చెప్పరు.

తన అవసరాన్ని అవతలవాళ్ల బాధ్యతగా

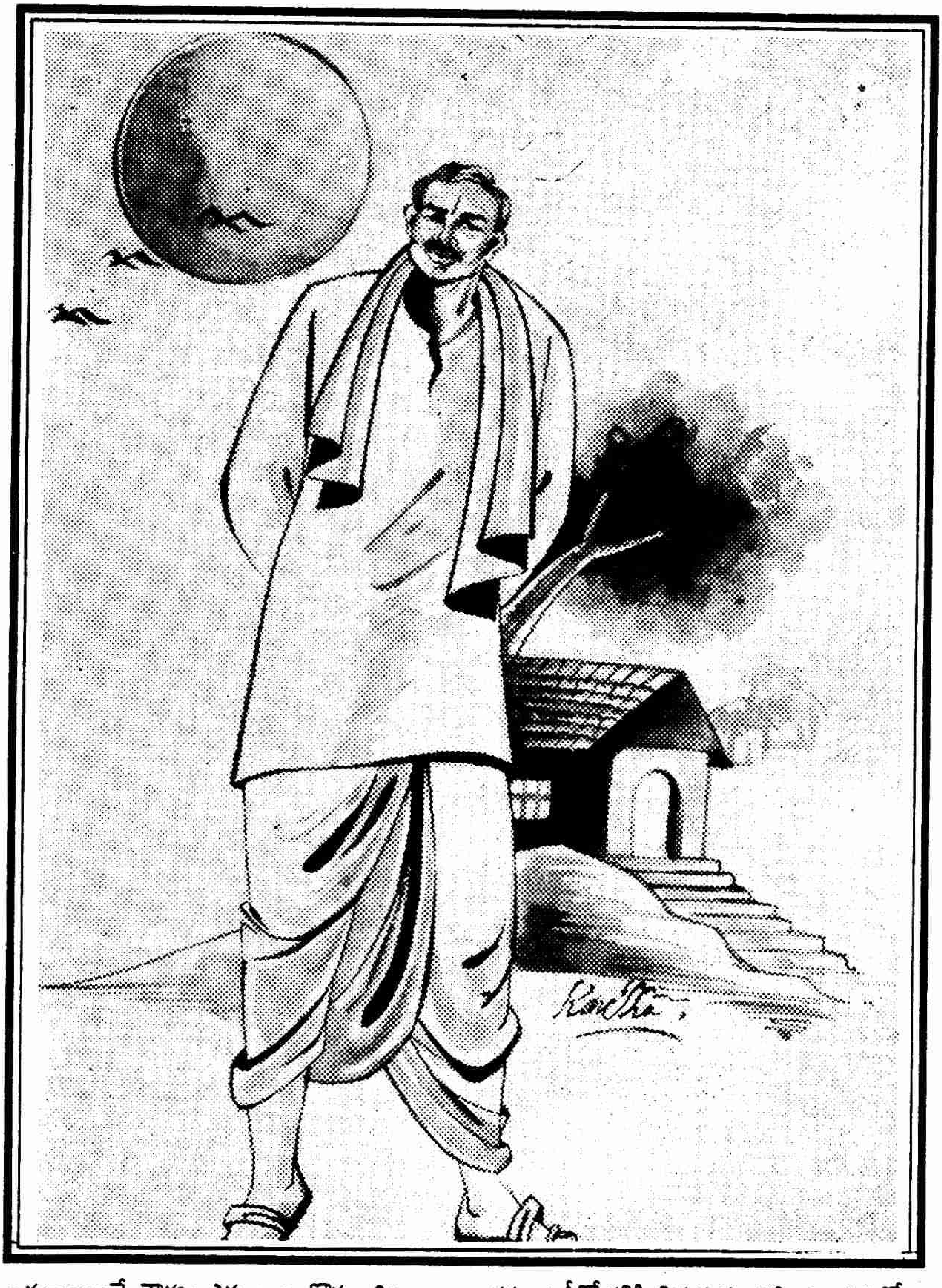

బదలాయించే లౌక్యం ఎక్కణ్నుంచొస్తుంది?

దాన్ని రోజూ మానిటర్ చేయకుండా వదిలేయడమే తప్పు. ఇవ్వాళ మూడోసారి బియ్యే పరీక్ష తప్పి అంత్యప్రాసల కవిత్వం వెలగబెట్టే దుగుల్బాజీతో కలిసి తిరుగుతుందని, నలుగురి నోట బడకుండా క్రమశిక్షణలో పెట్టాలంటే ఎలా కుదురుతుంది. ఎప్పుడో ఐదేళ్లకిందట సంసారానికి జడిసి పరారయిపోయిన అసమర్థుని భార్యగా

మిగిలిపోయిన చెల్లెల్ని చూసి మళ్లీ జాలనిపించింది. ఏ గవాక్షాలగుండా పారిపోతాయి! ప్రేమాపేక్షలు?! పేదరికం తలుపు తీసుకుని లోపలికొస్తే!

అంగీకరిస్తే పెద్దవాడికిచ్చి చేయొచ్చు. కానీ వాడిని చూస్తూ అడగబుద్ధి కాదు. దరిద్రం తప్పించి బలహీనతలేవీ వారసత్వంగా తీసుకోని నిక్కచ్చి మనిషి.

వాడికేం కావాలో వాడికి బాగా తెల్సు. ప్రపంచంలోని ఫాషనంతా తలపైన జుట్టులా పరిచేసుకోవాలనుకుంటాడు. ఉపయోగంలేని డిగ్రీతో, దాని సంబంధం లేని అకౌంటెంటు ముప్పొద్దుల చాకిరితో రేపటికోసం రంగుల కలలు, కంటుంటాడు. వాడి ఏ కోర్కె తీర్చామని ఇవ్వాళ శాసించగలం.

చెల్లెలు అంది ''అయితే దైతావారి సంబంధం చూస్తే బావుండేదేమో మున్ముందు వేలూ, పెళ్లి ఖర్చులన్నీ మనమే అయితే ఖాయమవుతుంది'' సూచనో ముక్తాయింపో తెలీకుండా.

[illegible] మాట్లాడలేదు.

[illegible] తెలుసు మళ్లీ ఇవ్వాళ రాజి గుర్తు [illegible]. [illegible] జీతాల ఎరియర్స్ వస్తాయని [illegible] దాని ఆశలు [illegible]న్నాయి.

[illegible] ఏనాడూ బయటపెళ్లి [illegible] ఆశ లేదు. కనీసం [illegible] ఏదాడైనా తీసుకురండి''

[illegible] ఎక్కడైనా వెళ్లిపోదాం [illegible] అన్పించింది అనుమానంగా. [illegible] పెద్దది అందులో ఇవన్నీ [illegible] స్కూల్లో టీచర్లందరూ [illegible] సంపూర్ణ దక్షిణ భారత యాత్ర [illegible]. ఒకసారి ఎలాగైనా రాజితో సహా [illegible] బలీయంగా అనిపించింది. చెల్లెలి కుటుంబాన్ని కూడా పోషించడం మొదలుపెట్టి, కురుస్తున్న ఇంటిని కొంచెం బాగుపరిచేసరికి తన మెడలో నాంతాడు అతి సాధారణంగా తాకట్టు కొట్లోకి వెళిపోయింది. రాక రాక వస్తున్న జీతపు బకాయిల తాలూకు బడ్జెట్ ఎలా తయారుచెయ్యాలి?''

పెద్దవాడొచ్చాడు. అతి కష్టంగా సర్దుకుని దాంట్లోనే అద్దెకిచ్చిన సింగిల్‌రూమ్ అనబడే జాగాకు అద్దెగా వసూలుచేసిన రెండొందల రూపాయలను ఎలా ఖర్చుపెడ్తున్నాడో చెప్పుకుపోతున్నాడు తల్లితో.

''యాభై ఐదు పేపరు, ఎనభై కరెంటు బిల్లు, నలభై రూపాయలు నా చెప్పులు...''

ఖచ్చితంగా నాకు రానిదదే! అలా నిర్ణయం తీసుకోడానికి నాలా ఇంతగా మదనపడడు. ఇప్పుడు చెల్లెలి కూతురి పెళ్లి గురించి ఆలోచించాల్సిన అవసరం, ఎప్పట్నుంచో అలవాటైన కదలికను మళ్లీ తెస్తోంది. ఎలా? మెదడులోపలి పొరల్లో సంఘర్షణ... ఆ రోజుల్లో కట్నం వచ్చే బయటి సంబంధాన్ని వదులుకుని, అన్నా నాన్నలకు హితంగా వుండేట్టు, మేనరికం చేసుకోడానికి సన్నద్ధమవడానికి ముందరి స్ట్రగుల్...

నెమ్మదిగా పెళ్లి వెనక పక్కన వున్న గదిలో కుర్చీమీద దుమ్ము దులిపి కూర్చున్నాను. ప్రస్తుతం పనికిరాని సామానంతా చిందరవందరగా పడేసిన, ఆగదిని బాగుచేయిద్దామని పెద్దవాడంటాడు. వాడికి తెలీదు. నా బాల్యమంతా ఆ గదిలో ఇమిడి వుందని. తల పైకెత్తి చూస్తే కప్పుగా వున్న వాసాలు పొగమారి కనిపిస్తాయి. అది అగ్నిహోత్రపు మళ్లున్న గది. నిత్యం అగ్నికార్యంతో పాటు పదిహేనురోజులకోసారి తండ్రి చేసే ఇష్టి గుర్తొస్తుంది. ప్రసాదంగా పెట్టే 'పురోడాషం' కోసం ఆయుతనాల దగ్గరగా పిల్లలందరూ మూగడం కనిపిస్తుంది. ఇటు మూల పొగకు కన్నీళ్లతో

పుక్కిరిబిక్కిరవుతూ, ఉప్పుకోసమో, ఊర మిరపకాయలకోసమో వడియాలకోసమో మడిలో వుంచిన పచ్చళ్లకోసమో అలమరల పైనుంచి తీసుకోవడానికి కాళ్లెత్తిపెట్టి అమ్మ పడే ప్రయాస మెదుల్తుంది. దొడ్లో మడిబట్టలు తగలకుండా వంగొని కిందనుంచి దూరి వెళ్లి చిక్కుడు పందిరి కింద చెల్లెళ్లు, తమ్ముళ్లతో కలిసి ఒకే కంచంలో అందరూ కల్సి స్వచ్ఛంగా లేగంటి పాలలో కాగి మగిన తీయటి పరవాన్నం అచ్చమైన పచ్చ కర్పూరపు పరిమళం వెదజల్లుతుంటే, నివేదన అయిపోయి పెద్దవాళ్లింకా భోజనాలు కానివ్వకముందే ఆత్రంగా వాళ్ల కంటబడకుండా తినడం స్ఫురిస్తుంది.

అలాంటి గదిని పతిసరాలను మారిస్తే ఆత్మహత్య చేసుకున్నంత బాధగా వుంటుందంటే నావంక అదోలా చూస్తారు వీళ్లు. ఇప్పుడు చెల్లెలి కూతురు విషయంలోకూడా ఏదో సూక్ష్మంలో మోక్షంలా కాక అంతలానూ జరపాలంటే అది ఇంప్రాక్టికల్‌గా కనిపిస్తుందేమో!

ఆరోజుల్లో పంచుకోవడమే తెల్సు. నాగరికత సులభంగా తెంచుకోవడమే ప్రాక్టికాలిటీ అంటుందా?

ఈ సంఘర్షణల చివర నేను తీసుకునే నిర్ణయం ఏమిటో ముందే తెల్సు.

కన్సర్వేటిజమా? మెటీరియలిజమా? ఆష్షను ఎప్పుడూ వున్నా ముగింపు ముందే తెల్సు. ముగింపు తెలిసీ చేసే పోరాటం. సగం ముగిసిన [illegible] ఫ్రస్ట్రేషను పేరిట హారైజాన్ క్రింద కుప్పిగంతులు.

ఇలా కాకుండా అంతరాత్మనటుపక్కన పడేసి నాకోసం ఏమి చెయ్యాలని ఆలోచించీ, ప్రయత్నించీ ''స్టిల్ బ్రూటస్ ఈజ్ యాన్ ఆనరబుల్ మాన్'' అన్న చందంలో వెనక్కు తగ్గి మరి ముందు మొహం తెలీనంత వెనుకకు... ఇంకో తరం వెనక్కు....

బాసిపెట్లేసుకుని గోడకానుకుని కూర్చుని సంభావనగా వచ్చిన తమలపాకులు పక్కన పెట్టుకుని అరటిపండును తీసి అందరికీ చిన్న చిన్న ముక్కలు పంచుతూ, వ్యాసపీఠం మీద భాగవతం తిరగేస్తూ 'వ్యాప్తిచెందక వగవక, ప్రాప్తంబగు లేశమైన పదివేలంచున్ తృప్తిచెందని మనుజుడు సప్తద్వీపంబులనైన చక్కంబడునే' అనేవాడు నాన్న. అర్థం తెలియకపోయినా అందరం [illegible]

సక్సెస్

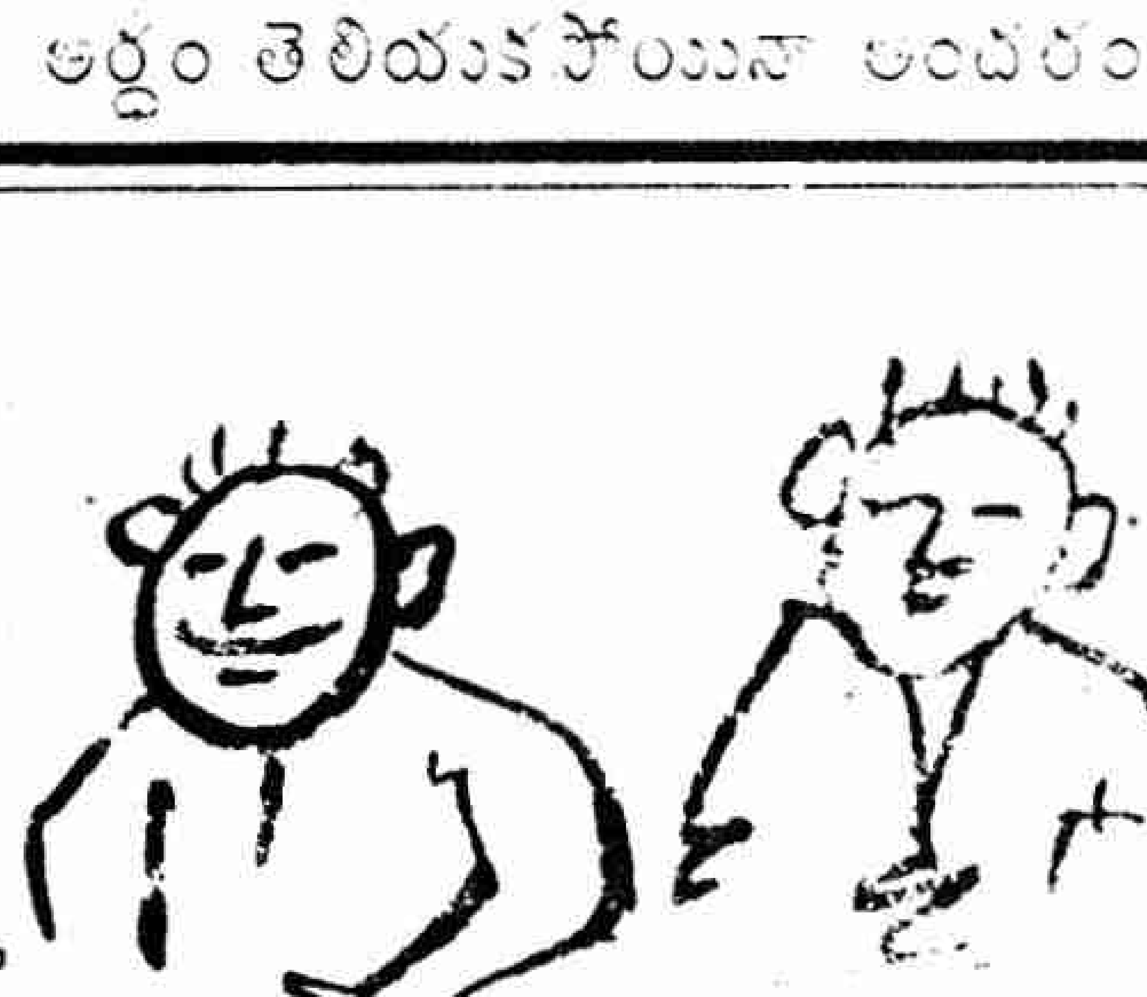

''ఇన్నాళ్లకి నీ అష్టావధానం సక్సెస్ అయిందా! ఎలా?''

''ఈసారి నా ప్రక్కనే ఓ గూండాని కూర్చోబెట్టుకున్నానులే!''

''ఆ!!''

- భవానీ శ్రీనివాస్ (అద్దంపల్లి)

చూస్తుండేవాళ్లం. అన్నయులిద్దరూ దాశరథ శతకంలో పద్యాలు గడగడా అప్పచెప్పి కర్జూరపు కాయలన్నీ తీసేసుకునేవారు. మేమేమో వాళ్లవెంబడి పడి పెట్టమని ప్రాధేయపడేవాళ్లం.

మావయ్యల్లో ఒకాయనకు బాగా జ్యోతిష్యం, సాముద్రికం వచ్చు. ఆయన రాగానే పిల్లలందరూ చుట్టూ చేరి నా చెయ్యి చూడంటే నా చెయ్యి చూడమని గొడవ చేసేవాళ్లు. ఆయనెప్పుడూ అంటుండేవాడు నాన్నతో ''యాజులు బావా! నీ చేతిలో ఒకే ఒక చక్రం కనిపిస్తుంది. నువ్వు భోగపురుషుడివి. నిజంగా! ఏకచక్రే మహాభోగీ అంటారు నీకు తెలియందేమిటి?'' అని.

వేదసభలూ, సంభావనలూ లేని రోజుల్లో యాయవారం చేసొచ్చి రెండు రఘావుల సమయంలో తనతోపాటు ఎవరో ఇద్దరు అభ్యాగతులనుకూడా తీసుకొచ్చి భోజనం పెట్టమని నాన్న అడుగుతుంటే, ఎప్పుడో దాచుంచిన ఒరుగులతో అతి కష్టంమీద, కట్టెల పొయ్యిమీద పప్పు అన్నం వండేటప్పుడు ''చక్రాలు, భోగాలు పొంగి పొర్లుతున్నాయ''ని అమ్మ విసుక్కుంటుంటే నాన్నకు కోపం వచ్చేదికాదు. ఇంటికొచ్చినవాళ్లను ఆకలితో బయటకు పంపడం అంటే అస్సలు గిట్టని పెద్ద మనిషి. ఇంట్లో పరిస్థితులుకూడా ఓ కంట చూసి, భోజనాలకు పిలవాలి అన్నది అమ్మ భావన. నిజమే. బాధ్యతెరిగి భర్త ప్రవర్తిస్తే, భావం తెలుసుకుని భార్య మెలుగుతుంది. కానీ ఏనాడూ, ఇద్దరూ బాహాబాహీ పోట్లాడుకునేవారుకాదు.

అప్పట్లో అన్నయ్యలుకూడా ఇంకా సంపాదన మొదలుపెట్టలేదు. నాన్నింట్లో కూర్చుని మాచేత చదివిస్తుండేవాడు. అమ్మ మాత్రం చిరుగులు కుట్టుకున్న పట్టుచీరతో కూర్చుని వంటింట్లో లక్ష్మీదేవిని ప్రార్థిస్తూ '...దద్యాద్దయాను పవనో అస్మిన్నకించన విహంగ శిశౌ విషణ్ణే... వర్షాకాల మేఘం, నోరు తెరుచుకుని చూస్తున్న చేతక పక్షి పిల్లలమీద వానై కురిసినట్టు నీ దయా పవనాలు, తల్లీ? వమా కనకధారాస్తవాన్ని స్తుతిస్తుండేది.

శబ్దమంజరి కంఠస్థం చేస్తూ, బయటెక్కడో పెళ్లి పందిట్లో వచ్చే సినిమా పాటను వింటూ నేను నిశ్శబ్దంలోకి జారిపోతే ఎంత గట్టిగా తొడపాశం పెట్టాడు! ఆ రోజంతా తొడమీద రాసుకుంటూనే వుంటే నా చెయ్యిమీద చెయ్యేసి బాధగా చూసేవాడు నాన్న.

అమ్మ మనస్తత్వానికి నాకున్న తత్వానికీ ప్రాథమికంగా చాలా బేధం వుండేది. ఆ రోజు సాయంత్రం ఎవరో ముహూర్తం పెట్టించుకోడానికొచ్చారు. బాగా వున్నవాళ్లు కాదనుకుంటూ ఒక్క రూపాయి మాత్రం ఇచ్చి దణ్ణం పెట్టి అంతకంటే తామశక్తులమని చెప్తుంటే, నాన్న వాళ్లనువారిస్తూ ఎవరో చెప్పిన చాటువును చెప్పేవాడు. అవసరానికి మించిన డబ్బెప్పుడూ రుగ్మతలనే తెస్తుందని ''ఓ లక్ష్మీదేవీ! నీగురించి ఓ లోకోక్తి ప్రచారంలో వుంది. తరచుగా నిన్ను సేవించి నీ అనుగ్రహం పొందుదామనుకునే వాళ్లకు దృష్టిదోషం వచ్చినట్లు కళ్లు కనబడవటగా? లేకపోతే అందరికీ అన్నీ ప్రసాదించే శ్రీమన్నారాయణుడు పాము పడగమీద శయనించడమేమిటి'' అని చెప్తుంటే వాళ్లు నోరు తెరుచుకుని వింటం చూసి నవ్వొచ్చేది. నా ఉద్దేశ్యం ప్రకారం అవతలి వ్యక్తి అవసరాన్ని బట్టి అసలేమీ ఇవ్వకపోయినా తను చేయగలిగిన సహాయం నాన్న తన విద్వత్తుతో చేయగలడనిపించింది.

నాకొకోసారి అమ్మది రైటనిపించేది. ఇంకోసారి నాన్న పద్ధతే సబబనిపించేది. దగ్గరున్న డబ్బులన్నీ ఊడ్చి మామిడి రసాలు తీసుకొచ్చి మజ్జిగన్నంలో కలిపి తింటుంటే అమ్మ దెప్పి పొడుస్తుండేది.

''పిల్లలతో సమానంగా మీరుకూడా జిహ్వాచాపల్యం ఆపుకోలేరేంటి? ఆ పళ్లు ఇవ్వాళొక్కరోజులో అయిపోతాయి. రెండుమూడుసార్లు నిగ్రహించుకుని కాయలు సమృద్ధిగా తీసుకొస్తే సంవత్సరం సరిపోయేంత పచ్చడి పెట్టచ్చుగా?'' అని.

''తినేటప్పుడు రసభంగం చెయ్యకు సోమిదేవమ్మగారూ!'' అని నాన్న చమత్కారంగా తీసిపారేసేవాడు.

నిజమే అమ్మకు భవిష్యత్తు గురించి ఎప్పుడూ దిగులే. నాన్నేమో అదేం పట్టనట్టు నిత్యానందభరితంగా వుండేవాడు. ఆదేరోజు రాత్రి నాకు ఒళ్లెరగనంత జ్వరమొచ్చింది. నిద్రలోకూడా తొడమీద చెయ్యేసి మూలుగుతూ వుంటే, నాన్న దగ్గుతూనో, కాళ్లు కదిలిస్తూ చప్పుడు చేస్తూనో తను గమనిస్తున్నట్లు తెలియపరుస్తుంటే, రాత్రల్లా అలా గడిచిపోయింది.

తెల్లవారుజామున అమ్మ లేచి వళ్లు కాలిపోవడం చూసి, ఆ రోజుకు లంఖణం చేయించింది. అంతేకాదు జ్వరతీవ్రతకు నోరు పెట్లిపోయినట్టుంటే, ఘాటైన మిరియాల కషాయం తెచ్చి నోట్లో పోస్తే మింగలేక, కక్కలేక నానా తిప్పలు పడి చిట్లిన పెదిమలు మండుతుంటే నాలుకతో తడుపుతూ బాధను దిగమింగుతుంటే పరామర్శ నిమిత్తంగా వచ్చి పక్కన కూర్చుని అమ్మకు తెలీకుండా నా చేతుల్లో నలిగిపోయిన ఓ పొట్లాం వుంచాడు నాన్న. కాగితపు వుండ విప్పదీస్తే దాంట్లో పటికబెల్లం కనిపించింది. నిజంగా నా కళ్లకు దేవుడిలా అనిపించాడా క్షణంలో. ఆ తర్వాత నా ప్రక్కన కూర్చుని నుదుటిమీద విబూధి రాస్తూ 'శైవ వైష్ణవ జ్వర సంగ్రామకథ' చదివి వినిపిస్తుంటే ఆయనవంకే చూస్తుండేవాణ్ని. అలాగే నెమ్మదిగా నిద్రపట్టేది. సాయంత్రం అమ్మ వచ్చి వంటిమీద చెయ్యేసి చూసి ఇంకా ఖంగారుపడి, పోపుల పెట్టెలో వున్న చిల్లరంతా పోగుచేసి అన్నయ్యచేత రంగాచారి పచారి కొట్లో దొరికే మందుబిళ్లలు తెప్పించి వేయించింది. రెండ్రోజుల తర్వాతగానీ పూర్తిగా తగ్గలేదా జ్వరం. పథ్యం తింటూ ఆలోచిస్తుంటే, అమ్మ వేసిన మందుబిళ్లవల్ల తగ్గిందా, నాన్న శ్రవణం చేసిన జ్వరసంగ్రామం కథవల్ల తగ్గిందో అర్థమయ్యేదికాదు. ఒకటి మాత్రం స్పష్టంగా తెలిసేది. నాన్నమీద చెయ్యేసి మాట్లాడుతుంటే

జీవిత సత్యం

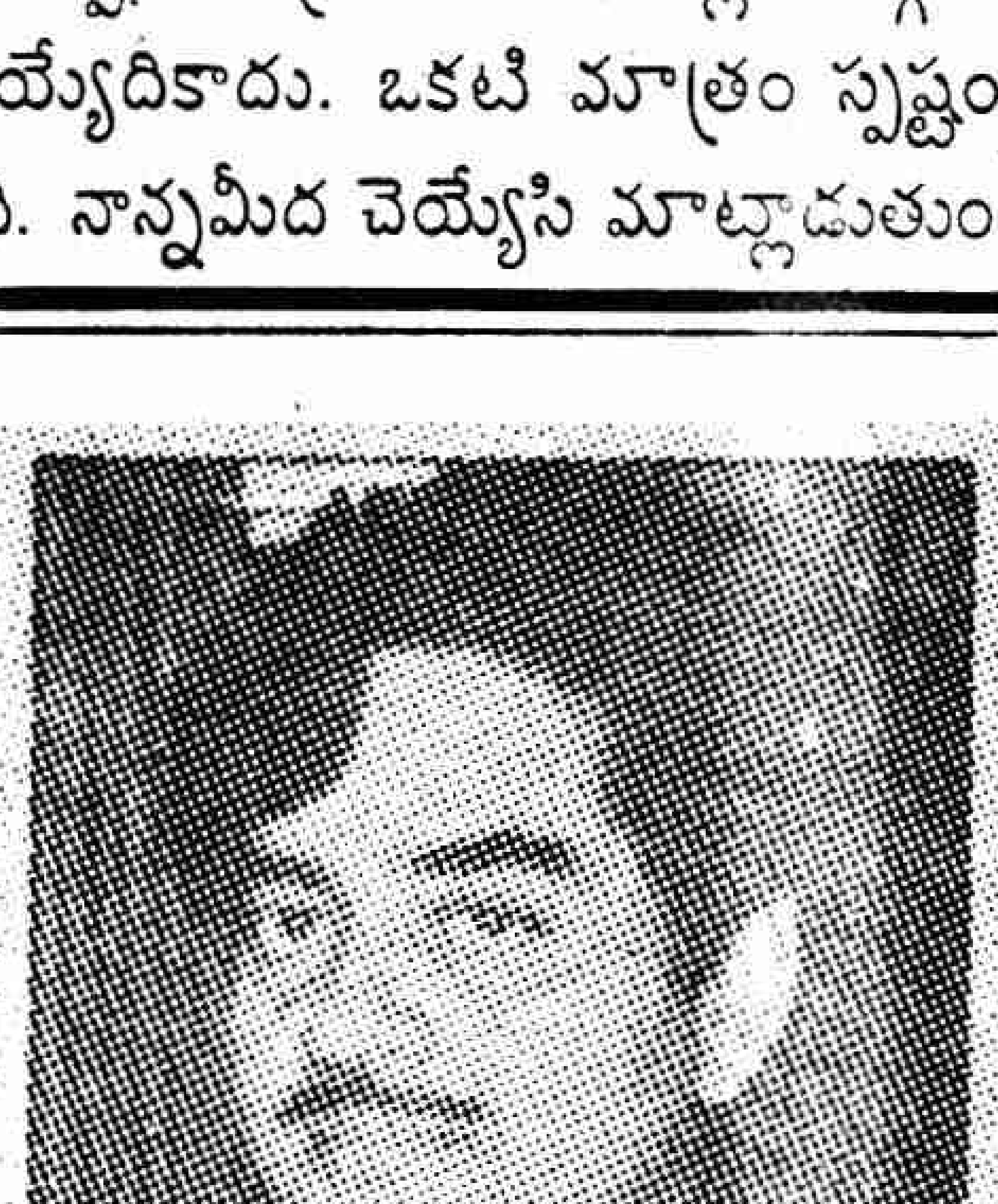

శత్రుఘ్నసిన్హా రాజకీయాలలోకి వచ్చినా ఎంతో సరదాగా మాట్లాడుతూ వుంటాడు. ఈ మధ్య ఆయనను మీరు నటించడానికి జీవిస్తున్నారా? జీవించడానికి నటిస్తున్నారా? అని ఎవరో అడిగారట. వెంటనే ఆయన నేను మొదట్లో నటించడానికే జీవించేవాడ్ని. అయితే పెళ్లయిన దగ్గర్నుంచి మాత్రం జీవించడానికే నటిస్తున్నాను అంటూ జోక్ వేశాడట! నిజమేనని అనిపిస్తోంది కదూ!

- జూపిటర్

మేరు నగ సదృశ్యంగా వుండేది. భయము, దిగులు అమడ దూరంలోవుండేవి. చెప్పాలంటే అప్పుడే తగ్గిపోయిందేమో నా జ్వరభ్రాంతి.

అన్నిటికీ మించి ఈ సంఘటన మాత్రం నా మనసులో చెరగని ముద్రేసింది. పక్కూరి థియేటర్లో కొత్త సినిమా వచ్చిందని స్నేహితులందరూ బండి కట్టించుకుని వెళ్లడానికి సిద్ధమయ్యారా రోజు. నాన్న నడగడానికి మొహం చెల్లక, అమ్మనడగడానికి భయమేసి, బయట అమ్మ గాజుల బేరం చేస్తుంటే చడీ చప్పుడు కాకుండా వచ్చి వత్తుల డబ్బాలో దాచిన డబ్బులకోసం చెయ్యిపెట్టి వెతుకుతుంటే అటుగా వచ్చిన నాన్న నేను చేస్తున్న పని చూశాడు. ఏం చేస్తాడో అని భయపడి చూస్తుంటే బయటి మిత్రులందరి కోలాహలం విన్నట్టున్నాడు పెట్టెలోంచి తీసిన తన తాటాకు పర్సులోంచి అపురూపంగా దాచిన డబ్బులు తీసి చేతిలో పెట్టాడు. మనసొప్పకపోయినా తీసుకోక తప్పలేదు.

బండిలో కూర్చుని వెళ్తుంటే, అందరూ చూడబోయే సినిమా గురించి ఉత్కంఠభరితమైన కబుర్లు చెప్పుకుంటుంటే, నాకు మాత్రం ''వేదం నేర్చుకోరా! అన్నయ్యలకంటే నీకు ధారణశక్తి ఎక్కువ నా మాట విను'' అని ఎంత చెప్పినా ఇంగ్లీషు చదువే నేర్చుకుంటానని పక్కాణించి మొండిగా చెప్పినప్పుడు, నాన్న పెట్టిన మొహమే గుర్తొచ్చి నా కళ్లలో నీళ్లు గిర్రున తిరిగాయి. నాన్నే విషయాన్ని మనసులో పెట్టుకోడు. అదే రంపం కోతలా ఇంకా ఏడుపు తెప్పించింది. అందరూ కబుర్లాపి నావంక వింతగా చూస్తుంటే కళ్లు తుడుచుకుని తల దించుకుని ఏడుపాపుకున్నాను.

సినిమా చూస్తున్నంతసేపూ, కథానాయకుడి పాత్ర నాన్నలానే అనిపించింది. తిరిగొస్తున్నంతసేపూ బాగా చదువుకుని ఉద్యోగం చేసి సంపాదనతో నాన్నను పల్లకీలో కూర్చుండబెట్టి సుఖపెడ్తాననే పిచ్చికోరిక గట్టిగా అందరికీ అరిచి చెప్పాలనిపించింది.

జీవితం ఏమిటంటే తప్పిపోయిన రైలుబండి కాదని సమాధానం చెప్పేలా బ్రతకాలనుకున్న నా నిర్ణయం సబబుకాదని తర్వాత తెలిసింది. ఒకోసారి ఎక్కిన రైలుబండిలోనైనా మన స్థానం వేరే భోగీ అయినప్పుడు అంచెలంచెలుగా అక్కడకెళ్లాల్సొస్తుందని అనుభవం కాంప్రమైజ్ చేసింది.

నాన్నను పల్లకీ ఎక్కించలేకపోయాను. కానీ, నా మటుకు నేను భారం కాకుండా, భారంగా వున్న మిగిలిన మెంబర్సు ఖర్చులను భరించడంద్వారా కొంతైనా అనుకున్న ఆశయాన్ని కృతకృత్యం చేయగలిగానని భావించాను. నా చదువుకోసం, అమ్మ వారసత్వంగా చెల్లెలికి రావలసిన దిద్దులు, గాజులు హారతి కర్పూరమయ్యాయి. నాన్న హయాంలో అక్కను బాగా డబ్బుండి అల్లోపతిలో స్థిరపడిన వ్యక్తికిచ్చి రెండో పెళ్లి చేస్తే, నేను కొంత సహాయంగా నిల్చి సుఖపడుతుందని చెల్లెలుకు చేసిన సంబంధంద్వారా, ఆమె వాటాగా రావాల్సిన బంగారంతో నేను చదువుకున్నానన్న భావాన్ని ప్రత్యుపకారంగా మార్పించగలిగాననుకున్నాను.

కానీ కష్టాల పరంపర ఆగలేదు. ఇదంతా మన వ్యక్తిత్వ పటుత్వానికి పరీక్ష అనుకుంటూ రకరకాల బాధ్యతలను అన్యాక్రాంతంగా నెత్తిన వేసుకుంటూ వచ్చాను. అన్నయ్యలిద్దరూ స్మార్తంలో కొద్దోగొప్పో సంపాదిస్తున్నా పట్టించుకోని చెల్లెలి సంసారాన్ని, తమ వాటా ఇల్లు అమ్ముకొని బయట అద్దెలతో సతమతమయ్యే తమ్ముళ్ల బాధల్ని చేతనయినంతవరకూ చక్కబరచడానికి చేసే ప్రయత్నాలు, ఇంట్లో ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్‌మీద టీవీ

కొనమని చేసే విన్నపాలకు ప్రతిబంధకంగా మారినా మొదటిదానికే ప్రాధాన్యత నివ్వడం నన్నొక బలహీనుణ్ణి చేసింది.

ఏ ఆదాయం లేని రోజుల్లో అంతమంది పిల్లలతో నాన్న ఆనందంగా జీవించగల్గాడు.

ఇవాళ రెండువేల రూపాయలదాకా వస్తున్నా, చంపుకోలేని కోర్కెలు నిత్యం ఛస్తూ బ్రతికేటట్టు చేస్తున్నాయి.

రాజిని చూస్తే ఇరవైఏళ్ల జీవితంలో రాజీ పడడమే తను నేర్చుకున్నానన్నంత మౌనంగా వుంటుంది. కనీసం రీజనబుల్‌గా అడగగలిగినవికూడా అడక్కపోవడం తనమీద ఆపేక్షను మరింత బలీయం చేస్తోంది. ఈసారైనా కనీసం నా బలహీనతను జయించగలిగితే, ఒక్కసారి మిగిలినవన్నీ మర్చిపోగలిగితే... మళ్లీ తర్వాత ఎటొచ్చీ వాటిని గూర్చి ఆలోచించొచ్చు.

ఆలోచనల బరువెక్కువై కనురెప్పలమీదకు జారితే జీవితంలో ఇంకో రాత్రి నిద్రతో గడిచింది.

★ ★ ★

తలవని తలంపుగా ఆరోజు అక్కయ్య బావవాళ్ల ఫామిలీ అంతా కలిసి నిజాముద్దీన్‌లో ఢిల్లీకి వెళ్తున్నారని కబురందింది. ఆ ట్రైను మా స్టేషన్‌లో పది నిమిషాలే ఆగుతుంది. ఆ సమయానికి స్టేషనుకొచ్చి మాట్లాడమని వర్తమానం పంపించారు.

నేను అడగకుండా వాళ్లే ఈ పెళ్లి విషయంలో సహాయం చేస్తే బావుంటుందని అనిపించి కొట్టుమిట్టాడే ఆశతో స్టేషనుకెళ్లాను. ట్రైను వచ్చి ఆగింది. దిగేవాళ్లలో ఎక్కడా కనిపించలేదు. రిజర్వేషన్ భోగీలన్నీ వెతుక్కుంటూ వెళ్తే ఒకచోట పడుకుని ఉన్న బావ పక్కబెర్తుమీద అక్క కన్పించారు. ఆగే పది నిమిషాలలో ఐదు నిమిషాలు వెతుకులాటకే సరిపోతే మాట్లాడడానికి ఇంకేం మిగులుతుంది? ఇంత చిన్న చిన్న విషయాల్లో సైతం మనుషులు తమ చిన్నబుద్ధిని ప్రదర్శించడం ఏవగింపును తెప్పించింది.

క్లుప్తంగా యోగక్షేమాలు విశేషాలు మాట్లాడుకున్నాక ఉన్నట్టుండి బావే అన్నాడు ''మీ అమ్మగారు వైద్యం చేయించుకోకుండా అలా ఉపేక్షించి మరణాన్ని కొనితెచ్చుకుంది. పెరాలిసిస్ వచ్చిన చేతితోనే బోన్ ఇన్‌ఫెక్షన్ ఉన్న రిపోర్టులు

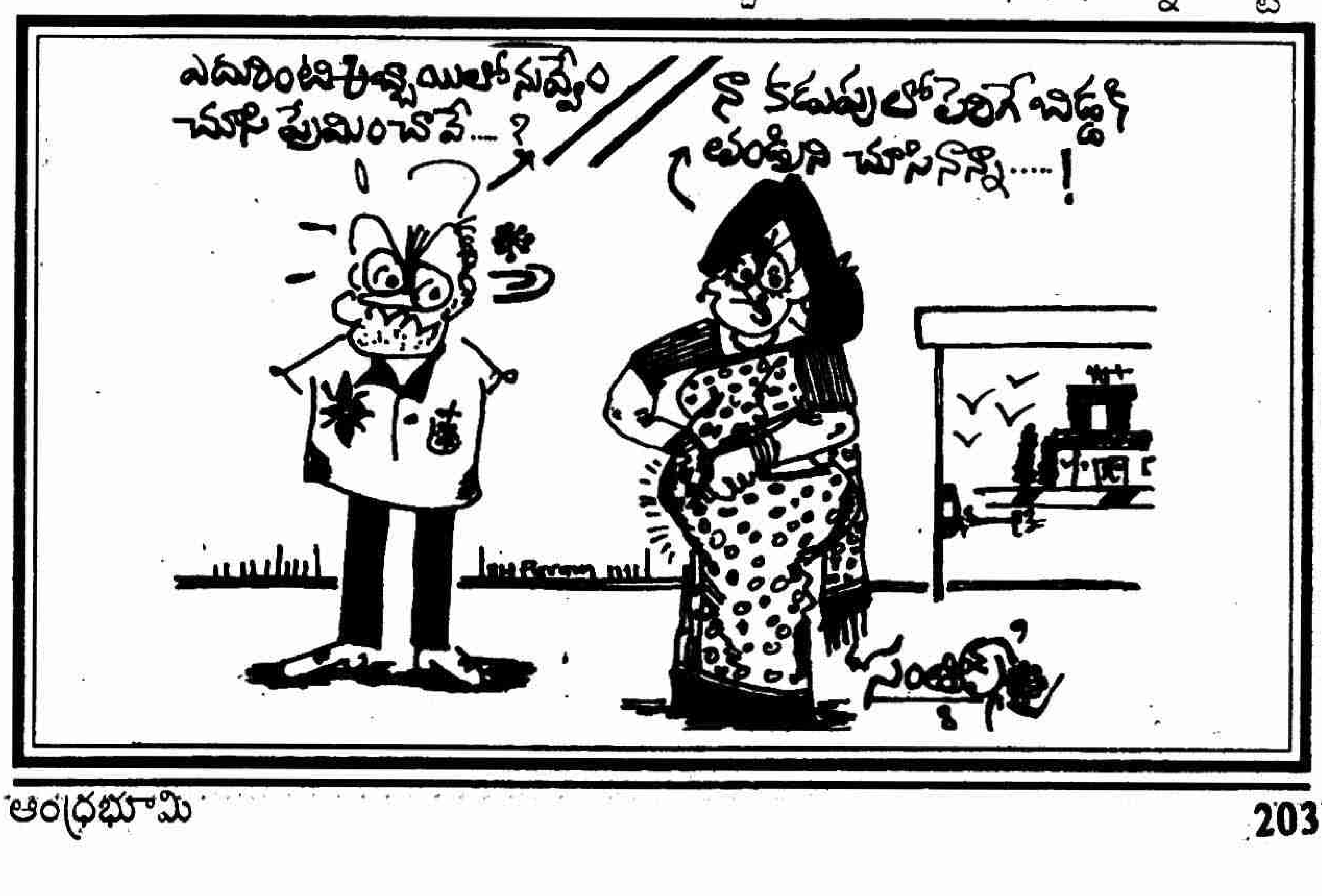

నాకు చూపించింది. నేనిక్కడ ఓ స్నేహితుడి మ్యారేజ్ అని వచ్చినప్పుడు. ఆపరేషన్‌కు ఇరవై వేలదాకా అవుతుంది. అర్జంటుగా చేయించుకొమ్మని కూడా చెప్పాను. నాకు వ్యవధి లేకపోవడంతో ఇక్కడ దగ్గరలో వున్న మంచి సర్జను అడ్రసు ఇచ్చి వెళ్లమని చెప్పాను. కానీ నా మాట పెడచెవిన పెట్టింది. అదే మా అక్కయ్యకూడా బాధపడింది. కనీసం నువ్వన్నా... సరైన సమయంలో ట్రీట్‌మెంట్ ఇప్పించలేదని. అంతా అయిపోయిన క్షణంలో తెలిసి మేమేం చేయలేకపోయాం... ఏమైనా మీనుంచి సరైన కమ్యూనికేషనెప్పుడూ వుండదు''

లాగిపెట్టి కమ్చీలో నరాలమీద కొట్టినంత విలవిలలాడింది మనసు. మెదడయితే క్రియాశూన్యత్వంలో మొద్దుబారిపోయింది. స్థితప్రజ్ఞత్వం అంటే సుఖానికి, దుఃఖానికి చలించకపోవడం. కానీ ఈ ఫీలింగ్ దానికి కూడా అతీతమైనట్టు తోస్తోంది. ఒకే బాటలో నడుస్తూ నాపైన సెల్ఫ్ పిటీని పెంచుకున్నాను. కష్టాల చౌరస్తాలో ఇవ్వాళ కనిపించిన మలుపును అర్థం చేసుకోడాన్ని జ్ఞానేంద్రియాలు నిరాకరిస్తున్నాయి.

బయలుదేరుతున్న రైలుకూత కర్తవ్యాన్ని గుర్తుతెచ్చింది. దిగబోతూ అడిగాను.

''... అక్కా, బావా ఇద్దరూ వినండి... మీనాక్షి కూతురుకు మంచి సంబంధం చూశాను. కట్నం కొంచెం ఎక్కువైనా ఈడూ జోడూ బాగుంటుంది. ఈ విషయంలో...''

రైలు నెమ్మదిగా వేగాన్నందుకుంటుంటే దిగేసి ప్లాట్‌ఫారం మీద నించున్నాను. బావ కిటికీలోంచి తలపెట్టి అన్నాడు.

''మంచిది. అలాగే కానీ. ముహూర్తాలు పెట్టి, పనులన్నీ అయ్యాక కనిపించు. ఎంతో కొంత చూద్దాంలే... నా పరిస్థితి బావుంటే...''

ఆ ఆఖరి మాటలు వేగాన్ని పుంజుకున్న రైలుశబ్దంలో కలిసిపోయాయి. ఎక్కడా కూడా కమిట్ అవకుండా జాగ్రత్తపడ్డ తీరు రోతపుట్టించింది. ఇంకో అప్పుడైతే నిరుత్సాహపడేవాణ్నేగానీ ఇవ్వాళ లోలోపల గూడుకట్టుకున్న ఆవేదన దాన్ని మించిపోయింది.

అరవయ్యేళ్లొచ్చినా, అయాచితంగా వస్తే అనుభవిద్దామని ఆధారపడే సంతానం కోసం సంభవానకెళ్లి క్రిక్కిరిసిన జనాల మధ్యలో నించొని, నించొని గుండెనొప్పితో నాన్న ఒరిగిపోతే, పొలం అమ్మగా వచ్చిన ముప్పై వేల డబ్బు దగ్గర వుండగా ''మీ బావను కల్సానురా. ఆపరేషనుతోగూడా నయమవడం కష్టం. ఇప్పుడు దాన్ని కదపొద్దు. అలా వుంటేనే మామూలుగా సర్దుకోవచ్చని చెప్పాడ''ని అబద్ధమాడి ఆ డబ్బుతో ఇంటిపైన మరమ్మతులు చేయించి తన జబ్బుకాహుతయింది అమ్మ. రిపేర్లు చేసిన ఆ వాటాను తదనంతరం నిర్లజ్జగా అమ్ముకుని వెళ్లిపోయారు తమ్ముళ్లు. తాత్కాలిక పరిష్కారాలకు ధనం ఉపయోగపడినంతగా, సెంటిమెంటల్ బంధాలుపయోగపడవు.

స్టేషన్‌నుంచి బయటకొచ్చాను. కాదు నాలోంచి నేను బయటకొచ్చాను.

పోటీ లేకపోతే ఏదీ లేదు.

ఇన్నాళ్లూ నేను నా గురించి, నా కుటుంబంకోసం ప్రత్యేకించి స్వార్థంగా ఆలోచించలేకపోవడం అసమర్థతగా, అంగీకరించినా, సెల్ఫ్ పిటీకి బదులుగా గొప్ప ఆత్మసంతృప్తి మిగిలేది. అందరు మనుషుల్లా నేను ప్రవర్తించకపోవడం బాధ తెప్పించినా, అంతర్లీనంగా కించిత్తు గర్వంగా వుండేది. అంతేకాదు!

జీవితం ఏమిటంటే తప్పిపోయిన రైలుబండనే సమాధానం తప్ప ఏమీ తోచేదికాదు. నేననుభవించాల్సింది రేపు అనుకున్నట్టు ఎన్ని

ఇవాల్టిరోజులు త్యాగపూరితమైన వేదనా వేదనల కలయికగా మిగిలిపోతున్నాయో అనే బాధ, ఈ రోజు అమ్మ గడిపిన జీవితపు చక్రం ముందు అస్తిత్వాన్ని కోల్పోయింది. పుట్టినాక చాలామంది తమ జీవితాలను వజ్రపు తునకల్లా విలువైనదిగా మలుచుకుంటారు. బహు కొద్దిమందే తమ చావును సైతం విలువైందిగా చేయగలుగుతారు.

నిజమే! పోలిక లేకపోతే ఏదీ లేదు. అమ్మా నాన్నలతో పోలిక శరస్సంధానమైన నా శిరస్సును ముకుళితం చేస్తోంది. ఇదంతా ఒకళ్లను చూసి ఒకళ్లు చేసే త్యాగపు సిరీస్ కాదు. అనుబంధానికి వాస్తవికత ఎంత రాక్షసంగా అనుసంధానమవుతుందో తెల్సీ ముందుకు సాగించే పోరాటం.

అవతలి మనిషి రిప్లెక్షనుగుండా తమ ఆనందాన్ని పొందగల నేర్పరులు గాబట్టే వాళ్లు జీవితంలోని మాధుర్యాన్ని దోసిళ్లకొద్దీ తాగగలిగిన తృప్తిని ప్రదర్శించగలిగారు.

ఇదంతా మానసిక పరిణామమే కావచ్చు. మా ఆత్మలను మేమే చంపుకుంటూ కుటుంబ భారాన్ని ఆనందంగా మోయడం అసమర్థతే అయితే ఎంతమంది బుచ్చిబాబులు ఆవిష్కరించగలరు ఈ యాత్రను?

అడపాదడపా తమ్ముళ్లకు డబ్బు సర్దడం, పంపకాలలో మెతకగా వుండడం, చెల్లెలి కుటుంబానికి ఆసరాగా నిలవడం ఒక సామాన్య కుటుంబీకుడి విషయంలో గొప్ప ఘనకార్యం కావచ్చుకానీ, ప్రతి మలుపులోనూ అది కష్టప్రాయమే!

ఒక్కోసారి భోగమంటే మనం అనుభవించేదికాదు, మనద్వారా ఇతరులు పరమానంద భరితులవడం...

అదే నిజమైన భోగాన్వేషణే అయితే 'ఏకచక్రే మహాభోగీ' నాన్న నిజంగా సఫలీకృతుడయ్యాడు.

బతుకులోని అపశృతులన్నీ కరిగి మధురశృతిలో లీనమైతే 'నన్ను మింగే తీపికన్నా నేను మింగే చేదే మిన్న' అన్న రీతిలో సాగిన ఆ జీవితం స్మృతిలా మిగిలింది.

నేనేం చేయాలో బాగా తెలుసు.

వాళ్ల సంస్కారం నా స్వభావాన్ని అభిషిక్తం చేస్తోంది. జేబుల్లో బరువుగా తగులుతున్న సంపూర్ణ దక్షిణ భారతయాత్ర తాలూకు పాంప్లెట్ కమ్ అప్లికేషన్ ఫారాన్ని వుండలా చుట్టి బయట పారేశాను. దిద్దుల కొట్టుకు ఎప్పుడెళ్లాలో ముందే నిర్ణయించేశాను.

జీవితం ఆల్‌జీబ్రా లెక్కవంటిది.

ఎన్ని వరసలు వేసినా సమీకరణంలో రెండువైపులా సమానంగా వుంటుంది.

ఈసారి ఎరియర్స్ వచ్చినప్పుడు వాటి సంగతి చూడొచ్చు. ఆభరణంకన్నా, చెల్లెలి కూతురి పెళ్లి టర్నింగ్ ఫ్యాక్టరు. అలాగే తర్వాత వచ్చే లోను మనీలో పెద్దవాడికి ఊహించని రీతిలో ఏదైనా వస్తువు కొనిపెట్టాలి. రాజి ముందు బాధపడ్డా తర్వాత ఆనందిస్తుంది. ఇంక... నేను? నేను అంటే ఏమిటో డిఫైన్ చేసుకున్నాక జీవితంలో తీయదనం ఎలా అనుభవించాలో అర్థమయింది. అది ఎంత గమ్మత్తుగా వుంటుందంటే ఒక్కోసారి మన దుఃఖమే ఆనందమంతగా!

నిశ్చలంగా, నిశ్శబ్దంగా తారలతోనిండిన రాత్రి బరువుతో తల వంచుకుని వుంది. కాళ్లు అప్రయత్నంగా ఆగాయి.

జొన్న అమ్మే బండి.

అందరికీ సరిపోయేంతగా కొని తెస్తే రాజి అరుస్తుంది. తర్వాత బాధపడ్తుంది. ఇవన్నీ మామూలే. అయినా ఇవాళ్ల నేను కొని తీర్తాను. వాళ్లందరితో కలిసి తినేటప్పుడు అది మరీ తియ్యగా వుంటుందని నాకు తెల్సు నిఝంగా.